

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

**Музика О.Л., Савиченко О.М., Загурська І.С.,
Майстренко Т.М., Гречуха І.А., Степанюк І.А.**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З КУРСУ

Вступ до спеціальності

Галузь знань: 0301 Соціально-політичні науки

Напрямок підготовки: 6.030102 ПСИХОЛОГІЯ, 6.030103 ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
І курс

Житомир-2013 рік

УДК 159.964.21:316.6(07)

ББК 88.5я73

М 90

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 24.01.2014).*

Рецензенти:

Заброцький М.М. – професор кафедри педагогіки та психології Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Медведева Н.В. – старший науковий співробітник лабораторії психології творчості, кандидат психологічних наук, доцент Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Бутузова Л.П. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології імені Івана Франка.

Музика О.Л. Методичні рекомендації з курсу «Вступ до спеціальності» / Музика О.Л., Савиченко О.М., Загурська І.С.,
М 90 Майстренко Т.М., Гречуха І.А., Степанюк І.А. – Житомир, 2013. – 50 с.

Методичні рекомендації з курсу «Вступ до спеціальності» розроблено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки 6.030102 «Психологія», 6.030103 «Практична психологія». Вона охоплює всі змістові модулі, визначені освітньо-професійною програмою.

Методичні рекомендації складаються з таких структурних компонентів: вступ, розподіл навчальних годин на модулі, тем лекційного курсу дисципліни, інструктивно-методичних матеріалів до практичних занять та до самостійної роботи студентів. Представлені завдання та вимоги до підсумкової модульної роботи й заліку, список рекомендованої літератури.

УДК 159.964.21:316.6(07)

ББК 88.5я73

© Колектив авторів, 2013

ЗМІСТ

Вступ	4
Структура навчальної дисципліни	5
Рекомендації до організації самостійної роботи	6
Вимоги до письмових звітів	10
Модуль 1	11
Лекційний курс	12
Практичні заняття	16
Лабораторні заняття	24
Завдання до ПМР 1	30
Вимоги до заліку	32
Рекомендована література до курсу	33
Критерії оцінювання	35
Додатки	39

ВСТУП

Підготовка до професії психолога передбачає розвиток відповідних професійних і особистісних якостей. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з основними видами діяльності психолога в різних галузях суспільної практики.

Важливим етапом професійної підготовки є оволодіння навичками самостійної роботи з бібліотечними каталогами, бібліографічними довідниками, навчальною літературою та іншими джерелами знань по підготовці до виконання основних видів студентських робіт. Ознайомлення з особливостями виконання професійно-орієнтованих завдань з психології забезпечує системність і логічність теоретичної та практичної підготовки студентів до психологічної професії.

Основною **метою** викладання дисципліни «Вступ до спеціальності» є підготовка студентів до здобуття професії психолога в університеті.

Завдання:

1. Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка.
2. Ознайомлення з основними видами діяльності практичного психолога та документами, які її регулюють.
3. Оволодіння навичками самостійної роботи з бібліотечними каталогами, бібліографічними довідниками, навчальною літературою та іншими джерелами знань по підготовці до виконання основних видів студентських робіт.
4. Ознайомлення з особливостями роботи та підготовкою практичного психолога до роботи в різних галузях.
5. Ознайомлення з особливостями виконання професійно-орієнтованих завдань з психології.
6. Аналіз професійних та особистісних якостей практичного психолога.
7. Вивчення особливостей мислення психологів, розгляд основних методів розвитку творчих здібностей у структурі особистості майбутніх психологів.

По завершенню вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- етичний кодекс психолога;
- особливості організації навчально-виховного процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка;
- основні види діяльності практичного психолога;
- нормативно-правову базу діяльності практичного психолога;
- особливості роботи та підготовки практичного психолога до роботи в різних галузях;
- професійні та особистісні якості практичного психолога.
- особливості мислення психологів, основні методи розвитку творчих здібностей у структурі особистості майбутніх психологів.

По завершенню вивчення курсу студенти повинні **уміти** (*освітньо-професійна програма, додаток Б та рішення методологічного семінару кафедри (Протокол №3 від 31.01.2013 р.)*):

- самостійно працювати з бібліотечними каталогами, бібліографічними довідниками, навчальною літературою та іншими джерелами знань по підготовці до виконання основних видів студентських робіт;
- писати реферат з урахуванням усіх вимог до наукової роботи;
- аналізувати основні психологічні експерименти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години, 1,5 кредити ECTS.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	денна форма/ заочна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ						
Змістовий модуль 1. Психологія як професійна діяльність. Етичний кодекс професійної діяльності психолога						
Тема 1. Альма-матер – Житомирський державний університет імені Івана Франка	4/6	2/2				2/4
• Психологія як професійна діяльність	6/7		2/2	2		2/5
Тема 2. Психологія як навчальна дисципліна	4/4	2				2/4
• Основи навчальної діяльності студентів	8/5		2	4		2/5
Разом за змістовим модулем 1	22/22	4/2	4/2	6		8/18
Змістовий модуль 2. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні						
Тема 3. Види професійної діяльності практичного психолога	4/4	2				2/4
• Робота психолога в різних галузях	4/4		2			2/4
Разом за змістовим модулем 2	8/8	2	2			4/8
Змістовий модуль 3. Паспорт спеціальності						
Тема 4. Творче мислення та його розвиток у навчальній діяльності. Особистість психолога та шляхи його професійного зростання	4/4	2				2/4
Разом за змістовим модулем 3	4/4	2				2/4
Змістовий модуль 4. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою						
Тема 5. Вимоги до професійних і особистісних якостей майбутніх психологів	10/10		2	4/2		4/8
Разом за змістовим модулем 4	10/10		2	4/2		4/8
Виконання ІНДЗ (ПОЗ)*	10/10					10/10
Разом за змістовим модулем 4	20/20		2	4/2		14/18
Разом за модулем 1	54/54	8/2	8/2	10/2		28/48
Всього за змістовими модулями	54/54	8/2	8/2	10/2		28/48
Усього годин	54/54	8/2	8/2	10/2		28/48

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- виконання практичних завдань до лабораторних занять;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання професійно-орієнтованих завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними та електронними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Запис визначень основних понять передбачає знайомство студентів з основними поняттями теми семінарського заняття.

Алгоритм підготовки

- Ознайомтеся з поняттями, які пропонуються для опрацювання.
- Перегляньте теоретичний матеріал, визначте поняття, які необхідно опрацювати додатково.
- Візьміть у бібліотеці університету (у читальному залі) джерела, зазначені у списку основної літератури. При складанні власного словника з курсу Ви можете користуватися словниками психологічних термінів різних авторів, а також тлумачними словниками, словниками іншомовних слів тощо.

- Знайдіть у літературі визначення понять. Порівняйте визначення понять у різних джерелах. Оберіть те, яке, на вашу думку, найкраще підходить для розуміння і запам'ятання.
- Запишіть поняття у словник. Не використовуйте незрозумілих скорочень.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьовані поняття. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Конспектування першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка рефератів передбачає глибокий та детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки

- Ознайомтеся з вимогами до реферату.
- Підберіть літературу, у якій розкривається тема реферату. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними та електронними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Оформіть реферат відповідно до вимог.
- На основі реферату підготуйте усну доповідь на практичне заняття.

Підготовка до підсумкової модульної роботи (ПМР) та заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або екзамену.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).

- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій зазначений у графіку проведення консультацій (кафедра соціальної та практичної психології).

АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

До лабораторних робі № 4-5

1. Уважно прочитайте план лабораторного заняття (у робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах), особливу увагу зверніть на пункт «Звіт».
2. Ознайомтеся з вимогами до звіту (написання реферату).
3. Оберіть тему звіту, на основі якої сформулюйте тему реферату.
4. Підберіть літературу, у якій розкривається тема звіту. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними та електронними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним). Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
5. Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану звіту.
6. Узгодьте тему реферату з викладачем.
7. Складіть структуру реферату.
8. Визначте обов'язкові компоненти вступної частини: актуальність, мету, завдання.
9. Підготуйте текст основних розділів реферату (обов'язково опрацюйте літературу, вказану в рекомендаціях до написання реферату, не забудьте про правила наукових посилань).
10. Напишіть висновки.
11. Оформіть літературу відповідно до вимог бібліографії.
12. Порівняйте, чи відповідає зміст Вашого реферату тим вимогам, які зазначені у плані лабораторного заняття. За необхідності додатково проконсультуйтеся з викладачем.
13. Якщо Ваш реферат відповідає всім вимогам - скріпіть сторінки звіту степлером у верхньому лівому куту.
14. Здайте реферат викладачу по завершенню 5 лабораторного заняття (*для студентів денної форми навчання*).

Пам'ятайте: якщо Ви не змогли самостійно знайти відповіді на питання, поставте їх викладачеві на лабораторному занятті або на консультації. Ставити питання на ПМР або заліку вже запізно.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ (РЕФЕРАТУ) ЗА ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ

1. Звіти виконується на аркушах формату A4 і та скріплюється степлером у верхньому лівому кутку.
2. Титульна сторінка реферату студента оформляється за зразком:

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
Внесок Г.С.Костюка у психологію навчання
Реферат
зі вступу до спеціальності
студента 15 групи
соціально-психологічного факультету
Килимника Івана Васильовича
Викладач:
доцент І.С. Загурська
2012-2013 н.р.

3. Реферат студента повинен мати таку структуру:
 - ψ зміст;
 - ψ вступ;
 - ψ теоретичний аналіз проблеми;
 - ψ підсумок;
 - ψ список використаних джерел.
4. Реферат здається в день проведення 5 лабораторного заняття (для студентів денної форми навчання).

Студенти можуть **отримати оцінку за модуль автоматично за умови вчасності виконання усіх завдань**, які передбачені програмою курсу. Середній бал за усі види робіт має бути **не меншим ніж 60 балів**.

Відповідно до положення про кредитно-модульну систему оцінювання знань студентів Житомирського державного університету імені Івана Франка для автоматичного зарахування тем модуля необхідно **відвідати** не менше **80% занять** та **одержати не менше 70%** можливих оцінок. Оцінка за модуль буде дорівнювати середньому арифметичному від суми оцінок, одержаних на практичних та лабораторних заняттях (враховується також оцінка за тему, яка виносилася на самостійне опрацювання).

Кількість оцінюваних занять у першому модулі – дев'ять: 4 практичних занять, 5 лабораторних занять.

Максимальна кількість оцінок на практичному заняття – **2** (одна оцінка за письмову відповідь: основні поняття теми, відповідь на теоретичні питання; одна оцінка – за усну відповідь: аналіз теоретичних питань, обговорення першоджерел, аналіз виконаного письмового домашнього завдання). Максимальна кількість оцінок за всі практичні заняття – **8**.

Максимальна кількість оцінок на лабораторних заняттях – **2** (за усну відповідь). Максимальна кількість оцінок за всі лабораторні заняття – **2**.

Загальна максимальна кількість оцінок на практичних та лабораторних заняттях – **10**. *Обов'язковою є оцінка за перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.*

Умови автоматичного одержання оцінки за модуль:

- відвідати **7** занять (з 4 практичних та 5 лабораторних занять);
- одержати **8** оцінок (**7** оцінок з 10 можливих + **1 обов'язкова оцінка** за перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання. Ця оцінка **не має бути нижчою, ніж 60 балів**).

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття;
- виконати завдання для самостійної роботи;
- підготувати реферат;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Види робіт на вибір:

- повідомлення (готують декілька студентів з академічної групи).

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Тема 1. АЛЬМА-МАТЕР – ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Мета: ознайомити студентів із структурою університету та основними вимогами до професії психолога.

Професійна спрямованість: розвинути уміння застосовувати на практиці основні положення етичного кодексу психолога.

План:

1. Структура університету.
2. Навчальна та наукова робота в університеті.
3. Виховна робота на соціально-психологічному факультеті.
4. Види психологічних знань.
5. Психолог як професія. Особливості підготовки спеціалістів з вищою освітою. Проблеми підготовки професійних психологів.
6. Етичний кодекс психолога.

Основні поняття	<i>психологія, побутова психологія, наукова психологія, практична психологія</i>

Література

Основна література

1. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С. 5-8.
2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
3. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – 288 с.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – С.18-31, 49-56.
5. Петухов В.В., Столин В.В. Предмет и задачи психологической науки и практики / в кн.: Петухов В.В., Столин В.В. Психология. Метод. указ. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 5-11, 18-21.
6. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 13-24, 19-40.

Додаткова література

1. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
2. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.
3. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

Тема 2. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Мета: ознайомити студентів із видами навчальної діяльності та основами науково-дослідної роботи.

Професійна спрямованість: розвинути уміння працювати з навчальною та науковою літературою.

План:

1. Види навчальної діяльності студентів.
2. Робота з навчальною та науковою літературою.
3. Основи науково-дослідної роботи студентів.

Основні поняття	<i>предмет дослідження, об'єкт дослідження, гіпотеза, бібліографія, метод, надійність</i>

Література

Основна література

1. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008. – №3. – С.9-13.
2. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С.5-35.
3. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 24-36.
4. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
5. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 223-225.
6. Музика О.Л. Курсові роботи з психології: методичні рекомендації. – 2-е вид., вип. та доп. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 104 с.
7. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 40-47, 53-62, 75-79.

Додаткова література

1. Антонов А.В. Сприймання та розуміння тексту. – К.: “Знання”. УРСР, 1977. – 48 с.
2. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
3. Психологический словарь /Под ред. В.В. Давыдова, А.В. Запорожца и др. – М.: Педагогика, 1983. – 448 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

ТЕМА 3. ВИДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

Мета: ознайомити студентів із видами діяльності психолога.

Професійна спрямованість: опанування навичок організації професійної діяльності психолога в різних галузях.

План:

1. Види діяльності практичного психолога:
 - психологічне оцінювання;
 - психологічне консультування;
 - психологічна просвіта;
 - психологічна корекція та розвиток.
2. Робота психолога в різних галузях.
3. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні.

Основні поняття	<i>психодіагностика, психологічна консультація, психологічна корекція, психологічна профілактика, психологічна просвіта</i>

Література

Основна література

1. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
2. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 81-121, 136-168, 171-192, 203-213.
3. Лукашевич Н.П., Сингаевская И.В., Бондарчук Е.И. Психология труда: Учеб.-метод. пособие / Под ред. Н.П. Лукашевича. – К.: МАУП, 1997. – 104 с.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.

Додаткова література

1. Головатий М.Ф. Політична психологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2001. – 136 с.
2. Кретти Брайент Дж. Психология в современном спорте. Пер. с англ. Ханина Ю.Л. – М.: «Физкультура и спорт», 1978. – 120 с.
3. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.

ТЕМА 4. ТВОРЧЕ МИСЛЕННЯ ТА ЙОГО РОЗВИТОК У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: ознайомити студентів із теоретичними засадами розвитку творчого мислення у навчальній діяльності.

Професійна спрямованість: забезпечення оптимальних умов для розвитку творчого мислення у майбутніх психологів.

План:

1. Особливості мислення психологів.
2. Здібності та їх розвиток у навчальній діяльності.
3. Розвиток творчого мислення психологів.
4. Творчість у роботі шкільного психолога.

Основні поняття	<i>мислення, творче мислення, здібності, творчість</i>

Література

Основна література

1. Мирманова М.С. Тезаурус как метод выявления системы понятий психологии // Вопросы психологии. – 1976. - №5. – С. 134-140.
2. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелєва та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – С. 228-254.
3. Ярошевский М.Г. Психология творчества и творчество в психологии // Вопросы психологии. – 1985. - №6. – С.14-26.

Додаткова література

1. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить: Кн. Для Учащихся. – М.: Просвещение, 1986. – 244с.
2. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
3. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ТЕМА 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Мета: ознайомити студентів із видами психологічних знань та особливостями підготовки психологів.

Професійна спрямованість: ознайомлення із основами навчальної та студентської роботи в університеті, розвиток уміння застосовувати на практиці основні положення етичного кодексу психолога.

План:

1. Здобуття професії психолога в Житомирському державному університеті імені Івана Франка.
 - Структура університету
 - Навчальна та студентська наукова робота в університеті
 - Історія вивчення психології в університеті
 - Студентське життя в ЖДУ
2. Психологія як професійна діяльність.
 - Види психологічних знань
 - Професія психолога
 - Підготовка практичних психологів в Житомирському університеті
3. Етичні засади діяльності практичних психологів.

Основні поняття	<i>психологія, побутова психологія, наукова психологія, практична психологія</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацюйте питання▪ опрацюйте основні поняття▪ законспекуйте першоджерело: <i>Етичний кодекс психолога // Робота психолога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С. Загурська. – Житомир, 2001. – С.3-10.</i>	2 години
▪ складіть узагальнені схеми або короткі відповіді до кожного питання та підпитання плану	2 години

Оцінювання

▪ письмова відповідь (виконання тестового завдання)	1 оцінка
▪ усна відповідь (відповідь на теоретичне питання, обговорення першоджерела, аналіз виконаного письмового домашнього завдання)	1 оцінка

Література

Основна література

1. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С. 5-8.
2. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Академия, 1996. – 494 с.
3. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
4. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – 288 с.
5. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелєва та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – С.18-31, 49-56.
6. Петухов В.В., Столин В.В. Предмет и задачи психологической науки и практики / в кн.: Петухов В.В., Столин В.В. Психология. Метод. указ. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 5-11, 18-21.
7. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 13-24, 19-40.

Додаткова література

1. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
2. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.
3. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

Контрольні питання і завдання:

1. Охарактеризуйте особливості навчальної та студентської наукової роботи в університеті.
2. Назвіть та охарактеризуйте основні види психологічних знань.
3. Виділіть вимоги до професії психолога.
4. Виділіть рівні підготовки психологів.
5. Назвіть та охарактеризуйте основні положення етичного кодексу психолога.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

ТЕМА 2. ОСНОВИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Мета: ознайомити студентів із організацією роботи у навчальний час, видами навчальної діяльності та основами науково-дослідної роботи.

Професійна спрямованість: розвинути уміння працювати з навчальною та науковою літературою, ефективно готуватися до занять та заліково-екзаменаційної сесії.

План:

1. Види навчальної діяльності студентів.
2. Робота з навчальною та науковою літературою:
 - Підбір літератури
 - Проблема розуміння тексту
3. Основи науково-дослідницької роботи студентів-психологів:
 - Правила оформлення бібліографії

- Структура психологічного дослідження
- 4. Організація роботи студентів у навчальний час
 - Робота студентів на лекціях, практичних та семінарських заняттях
 - Формулювання думки та оформлення усних та письмових відповідей студентами
- 5. Підготовка студентів до занять
 - Самостійна робота студентів по підготовці до усних виступів (повідомлень, відповіді на питання)
 - Письмова самостійна робота (конспектування, визначення понять, реферування статей)
 - Виконання індивідуальних завдань (підготовка рефератів, творчих завдань).
- 6. Складання екзаменів та заліків
 - Підготовка до заліків та екзаменів у міжсесійний період
 - Робота студентів під час екзаменаційної сесії.

Основні поняття	предмет дослідження, об'єкт дослідження, гіпотеза, бібліографія, метод, надійність	
Завдання для самостійної роботи		
опрацюйте питанняопрацюйте основні поняттязаконспектуйте першоджерело: <i>Музика О.Л. Курсові роботи з психології: методичні рекомендації. – 2-е вид., вип. та доп. – Житомир, 2001. – С. 14-15, 19-26.</i>	3 години	
складіть узагальнені схеми або короткі відповіді до кожного питання та підпитання плану	1 година	
Оцінювання		
письмова відповідь (виконання тестового завдання)	1 оцінки	
усна відповідь (відповідь на теоретичне питання, обговорення першоджерел, аналіз виконаного письмового домашнього завдання)	1 оцінки	

Література

Основна література

1. Алякринский Б.С. Беседы о самовоспитании. – М.: Знание, 1977. – С. 130-148, 149-170.
2. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008. – №3. – С.9-13.
3. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С.5-35.
4. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 24-36.

5. Головатый Н.Ф. Учись учиться: Учеб.-метод. Разработка. – К.: МАУП, 2000. – 76 с.
6. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 223-225.
7. Музика О.Л. Курсові роботи з психології: методичні рекомендації. – 2-е вид., вип. та доп. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 104 с.
8. Чепелева Н.В. Психологія читання тексту студентами вузів. – К.: Либідь, 1990. – С. 58-64, 74-92.
9. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 40-47, 53-62, 75-79.

Додаткова література

1. Антонов А.В. Сприймання та розуміння тексту. – К.: “Знання”. УРСР, 1977. – 48 с.
2. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить: Кн. Для Учащихся. – М.: Просвещение, 1986. – 244 с.
3. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
5. Психологический словарь /Под ред. В.В. Давыдова, А.В. Запорожца и др. – М.: Педагогика, 1983. – 448 с.
6. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

Контрольні питання і завдання:

1. Назвіть та охарактеризуйте види навчальної діяльності студентів.
2. Як правильно підбирати навчальну та наукову літературу? Складіть алгоритм підбору літератури.
3. Назвіть правила оформлення бібліографії.
4. Як правильно організовувати роботу в навчальний час?
5. Складіть алгоритм підготовки до заліків та екзаменів у міжсесійний період.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3 ТЕМА 3. РОБОТА ПСИХОЛОГА В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ

Мета: ознайомити студентів із видами діяльності та особливостями роботи психолога в різних галузях.

Професійна спрямованість: опанування навичок організації професійної діяльності психолога та підготовки до роботи в різних галузях суспільної практики.

План:

1. Види діяльності практичного психолога.
2. Робота практичного психолога в різних галузях
 - Практичний психолог в освіті
 - Практичний психолог в медицині

- Практичний психолог в політиці
 - Практичний психолог в спорті
 - Робота психолога в рекламі
 - Військовий психолог
 - Психолог на підприємстві
 - Приватна практика, консультування
 - Психолог в правоохоронних органах
 - Психолог в соціальних службах
3. Підготовка психологів до роботи в різних галузях.
4. Підготовка психологів за кордоном.

Основні поняття	<i>психодіагностика, психологічна консультація, психологічна корекція, психологічна профілактика, психологічна просвіта</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацюйте питання ▪ опрацюйте основні поняття	2 години
▪ складіть узагальнені схеми або короткі відповіді до кожного питання та підпитання плану	2 години

Оцінювання

▪ письмова відповідь (виконання тестового завдання)	1 оцінка
▪ усна відповідь (відповідь на теоретичне питання, аналіз виконаного письмового домашнього завдання)	1 оцінка

Література

Основна література

1. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 81-121, 136-168, 171-192, 203-213.
2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
3. Лукашевич Н.П., Сингаевская И.В., Бондарчук Е.И. Психология труда: Учеб.-метод. пособие / Под ред. Н.П. Лукашевича. – К.: МАУП, 1997. – 104 с.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.

Додаткова література

1. Головатий М.Ф. Політична психологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2001. – 136 с.
2. Кретти Брайент Дж. Психология в современном спорте. Пер. с англ. Ханина Ю.Л. – М.: «Физкультура и спорт», 1978. – 120 с.
3. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Назвіть та охарактеризуйте основні види діяльності практичного психолога.
2. Опишіть вимоги до роботи психолога в різних галузях. Виділіть основні завдання психолога залежно від сфери суспільної практики.
3. Охарактеризуйте специфіку підготовки психологів за кордоном.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

ТЕМА 4. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ І ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Мета: ознайомити студентів із теоретичними засадами розвитку творчого мислення у навчальній діяльності та вимогами до професійних й особистісних якостей психолога.

Професійна спрямованість: забезпечення оптимальних умов для розвитку творчого мислення у майбутніх психологів, ознайомлення із структурою професійних та особистісних якостей психолога.

План:

1. Професійні та особистісні якості психолога.
2. Самоосвіта та самовиховання у розвитку професійних якостей психолога.
3. Особливості мислення майбутніх психологів. Розвиток творчого мислення майбутніх психологів.

Основні поняття	<i>професійна підготовка, самовиховання, самоосвіта, особистість, здібності, творчість, мислення, креативність, поняття, категорія, категоріальний апарат, мислительні операції</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацюйте питання▪ опрацюйте основні поняття▪ складіть узагальнені схеми або короткі відповіді до кожного питання та підпитання плану	3 години

Оцінювання

▪ письмова відповідь (виконання тестового завдання)	1 оцінка
▪ усна відповідь (відповідь на теоретичне питання, аналіз виконаного письмового домашнього завдання)	1 оцінка

Література

Основна література

1. Алякринский Б.С. Беседы о самовоспитании. – М.: Знание, 1977. – С. 11-33.
2. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 36-86.

3. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 233-238.
4. Кон И. Психология самостоятельности // Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В.В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1990. – С. 155-162.
5. Мирманова М.С. Тезаурус как метод выявления системы понятий психологии // Вопросы психологии. – 1976. - №5. – С. 134-140.
6. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – С. 228-254.
7. Пророк Н.В. Практичний психолог: професійно-важливі якості // Психологія. – 2002. - № 1(33). – С. 16-17.
8. Терлецька Л. Діагностика особистісних якостей педагога // Психолог. – 2002. - № 36. – С. 21-31.
9. Терлецька Л. Діагностика професійних рис педагога // Психолог. – 2002. - № 8. – С. 6-11.
10. Ярошевский М.Г. Психология творчества и творчество в психологии // Вопросы психологии. – 1985. - №6. – С.14-26.

Додаткова література

1. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – 78 с.
2. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить: Кн. Для Учащихся. – М.: Просвещение, 1986. – 244с.
3. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
4. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.
5. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 75-79.

Контрольні питання і завдання:

1. Виділіть основні професійні та особистісні якості психолога. Які якості Вам ще потрібно розвивати?
2. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи самоосвіти та самовиховання.
3. Складіть програму самовиховання стосовно розвитку бажаних для Вас професійних та особистісних якостей.
4. Охарактеризуйте особливості мислення майбутніх психологів.

Тема для самостійного опрацювання

ТЕМА. ОСОБИСТІСТЬ ПСИХОЛОГА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

1. Професійні та особистісні якості психолога. Діагностика особистості психолога.
2. Особистісні проблеми у виборі діяльності психолога.
3. Зміст, форми та методи підготовки до роботи психолога.
4. Самоосвіта та самовиховання у розвитку професійних якостей психолога.

Основні поняття	<i>виховання, самовиховання, самоосвіта, особистість</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацюйте питання ▪ опрацюйте основні поняття ▪ складіть узагальнені схеми або короткі відповіді до кожного питання та підпитання плану ▪ проаналізуйте досвід складання програм самовиховання відомими людьми.	2 години
	1 година

Оцінювання

▪ перевірка рівня засвоєння знань на індивідуальній консультації у викладача	1 оцінка

Література

Основна література

1. Алякринский Б.С. Беседы о самовоспитании. – М.: Знание, 1977. – С. 11-33.
2. Баженова Л. Професійне самовдосконалення педагога // Психолог. – 2002. - №16. – С. 13-15.
3. Кон И. Психология самостоятельности // Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В.В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1990. – С. 155-162.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – С. 228-254.
5. Петровський А.В. Популярныe беседы о психологии. – М.: Знание, 1977. – 85 с.
6. Платонов К.К. Занимательная психология. – М.: Молодая гвардия, 1964. – 150 с.
7. Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В.В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1990. – 399 с.
8. Пророк Н.В. Практичний психолог: професійно-важливі якості // Психологія. – 2002. - № 1(33). – С. 16-17.
9. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.
10. Терлецька Л. Діагностика особистісних якостей педагога // Психолог. – 2002. - № 36. – С. 21-31.
11. Терлецька Л. Діагностика професійних рис педагога // Психолог. – 2002. – № 8. – С. 6-11.
12. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 75-79.

Додаткова література

1. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – 78 с.
2. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Академия, 1996. – 494 с.
3. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 36-86.
4. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить: Кн. для учащихся. – М.: Просвещение, 1986. – 244 с.
5. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – С. 233-238.
6. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Лабораторне заняття №1

ТЕМА. ПСИХОЛОГІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Мета: ознайомити студентів з особливостями роботи психолога в різних галузях.

Професійна спрямованість: ознайомлення із структурою аналізу психологічних фільмів.

План:

1. Професія психолога.
2. Види діяльності практичного психолога.
3. Робота практичного психолога в різних галузях.

Зміст лабораторного заняття:

Вступ до професії та ознайомлення студентів з особливостями роботи психолога в різних сферах діяльності на основі перегляду (з подальшим обговоренням) відеороликів відомих фахівців в галузі психології.

Інструкція до виконання: проаналізуйте один із запропонованих сюжетів за схемою:

Назва сюжету	
Чому обрали для аналізу саме цей відеоролик?	
Тип сюжету (уринок з лекції, фільму, консультації і т.п.)	
Визначте вид діяльності практичного психолога та коротко охарактеризуйте її	
Короткий опис фрагменту, учасника або деталей, що вразили найбільше	

Оцінювання

▪ обговорення переглянутих відеороликів	1 оцінка

Література

Основна література

1. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С. 5-8.
2. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Академия, 1996. – 494 с.
3. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – 288с.
4. Основы практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь, 1999. – С.18-31, 49-56.
5. Петухов В.В., Столин В.В. Предмет и задачи психологической науки и практики / в кн.: Петухов В.В., Столин В.В. Психология. Метод. Указ. М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 5-11, 18-21.

6. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. – С. 13-24, 19-40.

Додаткова література

1. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
2. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.
3. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

Контрольні питання і завдання:

1. Назвіть основні вимоги до професії психолога.
2. На основі переглянутих фільмів виділіть основні труднощі у роботі психолога.

Лабораторне заняття №2

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ І ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Мета: ознайомити студентів з алгоритмом роботи над професійно-орієнтованим завданням з психології (О.Л.Музика, В.В.Горбунова, І.С.Загурська, Т.М.Майстренко).

Професійна спрямованість: ознайомлення із основними етапами виконання ПОЗ.

План:

1. Професійно-орієнтовані завдання з психології як новий підхід до підготовки майбутніх психологів.
2. Особливості впровадження професійно-орієнтованих завдань у навчальний процес на соціально-психологічному факультеті.
3. Алгоритм роботи над професійно-орієнтованим завданням (О.Л.Музика, В.В.Горбунова, І.С.Загурська, Т.М.Майстренко) (додаток 2).

Зміст лабораторного заняття:

1. Ознайомити студентів з особливостями впровадження професійно-орієнтованих завдань у навчальний процес на соціально-психологічному факультеті.
2. Ознайомити студентів з алгоритмом роботи над професійно-орієнтованим завданням (О.Л.Музика, В.В.Горбунова, І.С.Загурська, Т.М.Майстренко) (додаток 2).
3. Етап самоаналізу та групової рефлексії як один із ключових моментів в роботі над професійно-орієнтованим завданням.

Інструкція до виконання:

1. На прикладі розв'язаних професійно-орієнтованих завдань ознайомтесь з основними етапами алгоритму роботи над професійно-орієнтованими завданнями.

Література

Основна література

1. Музика О.Л. Професійно-орієнтовані завдання у системі підготовки студентів-психологів // Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – С. 7 – 22.
2. Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – 587 с.

Додаткова література

1. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
2. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.
3. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.

Контрольні питання і завдання:

1. Назвіть основні етапи виконання професійно-орієнтованого завдання з психології.
2. Яке основне завдання етапу самоаналізу та групової рефлексії?

Лабораторне заняття №3

ОСНОВИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Мета: дослідити ціннісно-мотиваційну готовність студентів-першокурсників до вибору психологічної професії та ознайомити з комп'ютерною системою управління навчальним процесом (СУНП) «Універсум».

Професійна спрямованість: ознайомлення зі змістом тесту на визначення ціннісно-мотиваційної готовності студентів-першокурсників до вибору психологічної професії.

План:

1. Ціннісно-мотиваційна готовність абітурієнта до вибору професії.
2. Комп'ютерна система управління навчальним процесом (СУНП) «Універсум».

Зміст лабораторного заняття:

1. Дослідити ціннісно-мотиваційну готовність студентів-першокурсників до вибору психологічної професії.
2. Ознайомити з комп'ютерною системою управління навчальним процесом (СУНП) «Універсум».

Інструкція до виконання:

1. *Дослідіть* власну ціннісно-мотиваційну готовність до психологічної професії.
2. *Ознайомтесь та зареєструйтесь* в комп'ютерній системі управління навчальним процесом (СУНП) «Універсум». *Заповніть власну сторінку* студента в СУНП «Універсум».

Література

Основна література

1. Музика О.Л. Тест ціннісно-мотиваційної готовності до вибору педагогічної професії // Комп'ютерна програма тесту ціннісно-мотиваційної готовності до педагогічної діяльності / Copyright by (C) Музика О.Л., Оснадчук Ю.О., 2006.
2. Тест ціннісно-мотиваційної готовності до педагогічної професії (ТЦМГ) (автор - О.Л. Музика, комп'ютерна версія - Ю.О. Оснадчук) // Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – Житомир, 2010. – С. 96-100.

Додаткова література

1. Музика О.Л., Майстренко Т.М. Організаційно-психологічне забезпечення впровадження кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ // Проблеми формування конкурентноспроможності фахівців в умовах впровадження Болонського процесу: Збірник наукових робіт Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Житомир, 2008. – С. 14-20.
2. Музика О.Л. Від психологічної підготовки до підготовки психологів: шлях професійного і наукового зростання // Житомирщина: минуле, сьогодення, поступ у майбутнє: Науковий збірник / За заг. ред. П.Ю. Саух, О.М. Швидак, І.І. Ярмошик та ін. – Т.2. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 84-87.

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення поняттю «ціннісно-мотиваційна готовність» до майбутньої професії.
2. Виділіть та охарактеризуйте основні компоненти ціннісно-мотиваційної готовності до майбутньої професії.

Лабораторне заняття №4

ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Мета: навчити студентів користуватися бібліотечними каталогами, підбирати навчальну та наукову літературу для написання наукових робіт.

Професійна спрямованість: розвиток навичок роботи в бібліотеці та підбору літератури.

План:

1. Структура психологічного дослідження.
2. Робота з бібліотечними каталогами.
3. Правила оформлення бібліографії.
4. Визначення теми, планування структури та змісту студентського реферату, підготовка тексту, презентація рефератів.

Інструкція до виконання:

Однією з важливих умов успішного навчання студентів в університеті є правильно організована систематична робота з навчальною літературою.

Для написання реферату студент обирає тему (за номером списку в журналі) та знайомиться з психологічною літературою з цієї теми. Звіт оформлюється у вигляді реферату, який має містити:

1. Титульну сторінку, оформлену за зразком.
2. План реферату (вступ, 2-3 теоретичні розділи, підсумок, список використаних джерел).
3. Вступну частину, яка **обов'язково** включає такі структурні компоненти:
 - актуальність дослідження
 - мета дослідження
 - завдання дослідження
4. Теоретичні питання (висвітлюючи теоретичні питання реферату, необхідно обов'язково **дотримуватись правил посилань на першоджерела**).
5. Підсумок.
6. Список використаних джерел.

Література має бути оформлена відповідно до вимог опису бібліографії, представлених у джерелі:

Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008. – №3. – С.9-13.

Реферат має бути виконаний на комп'ютері за такими вимогами:

1. Реферат має бути написаний **українською мовою**.
2. **Обсяг реферату:** 5-10 сторінок.
3. **Параметри сторінки:** формат А4, орієнтація книжна, розміри полів – зверху та знизу – по 2,5 см, справа – 1,5см, зліва – 3,5см.
4. **Шрифт** –Times New Roman, розмір – 14.
5. **Міжрядковий інтервал** – 1,5; відступ першого рядка – 1,25 см.
6. **Нумерація сторінок** – у правому верхньому кутку аркуша.

Перелік тем рефератів (див. додаток 1.)

Література

Основна література

1. Музика О.Л. Курсові роботи з психології: методичні рекомендації. – 2-е вид., вип. та доп. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 12-15, 19-24, 35-36.

Додаткова література

1. Кирильчук І.В., Шевченко В.С. Робота з книгами та періодичними виданнями з психології. – Житомир, 2002. – 58с.

Звіт студенти мають здати не пізніше початку лабораторного заняття №5.

Контрольні питання і завдання:

1. Назвіть основні структурні компоненти вступної частини наукової роботи.
2. Виділіть основні етапи роботи з бібліотечними каталогами.
3. Назвіть правила оформлення бібліографії першоджерел.
4. Підготуйте реферат відповідно до поставлених вимог.

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ І ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ
НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ**

Мета: навчити студентів представляти результати теоретичного аналізу обраної проблеми.

Професійна спрямованість: ознайомлення із особливостями написання реферату та представлення результатів теоретичного аналізу проблеми.

План:

1. Вимоги до виступів з представлення результатів наукового дослідження.
2. Загальні вимоги до мовлення доповідача.
3. Структура виступу з представлення результатів наукового дослідження.

Інструкція до виконання:

Презентуйте результати свого наукового дослідження (теоретичного аналізу проблеми) за такою схемою:

1. Оголошення теми дослідження та представлення його автора.
2. Розкриття актуальності заявленої теми.
3. Визначення структурно-методологічних елементів наукового дослідження за такою схемою:
 - актуальність дослідження;
 - мета та завдання дослідження.
4. Результати теоретичного аналізу матеріалу.
5. Висновки за результатами теоретичного аналізу проблеми.

Оцінювання

▪ захист реферату	1 оцінка

Література

Основна література

1. Музика О.Л. Структура та оформлення курсової роботи // Музика О.Л. Курсові роботи з психології: навчально-методичний посібник. – Житомир, 1999. – С. 7-15.

Додаткова література

1. Солсо Р.Л., Джонсон Х.Х., Бил М.К. Документальное оформление результатов исследования // Солсо Р.Л., Джонсон Х.Х., Бил М.К. Экспериментальная психология: практический курс. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2001. – С. 221-245.
2. Гудвин Дж. Представление результатов психологических исследований // Исследование в психологии. – СПб.: Питер, 2004. – С. 458-474.

Контрольні питання і завдання:

1. Охарактеризуйте загальні вимоги до мовлення доповідача.
2. Представте текст виступу з представлення результатів наукового дослідження.

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ

Умовою допуску до ПМР є зарахування реферату та всіх видів робіт, передбачених програмою курсу та проходження перевірки рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

I. Тестове завдання (10 завдань, за правильне виконання завдання – 2 бали).

Максимальна кількість балів – 20.

Приклад тестового завдання:

Оберіть один із запропонованих варіантів відповіді

Зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних умовисновків і спостережень припущення про основні результати досліджень. Це:

- а) об'єкт дослідження;
- б) предмет дослідження;
- в) гіпотеза дослідження;
- г) актуальність дослідження.

II. Теоретичне питання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

1. Здобуття професії психолога в Житомирському державному університеті імені Івана Франка.
2. Психологія як професійна діяльність. Види психологічних знань. Професія психолога
3. Етичні засади діяльності практичних психологів.
4. Види навчальної діяльності студентів.
5. Самостійна робота у професійній підготовці практичних психологів. Робота з навчальною та науковою літературою.
6. Основи науково-дослідницької роботи студентів-психологів.
7. Робота студентів на лекціях, практичних та семінарських заняттях. Підготовка студентів до занять
8. Підготовка до заліків та екзаменів у міжсесійний період. Робота студентів під час екзаменаційної сесії.
9. Види діяльності практичного психолога.
10. Робота практичного психолога в різних галузях. Підготовка психологів до роботи в різних галузях.
11. Професійні та особистісні якості психолога. Зміст, форми та методи підготовки до роботи психолога.
12. Самоосвіта та самовиховання у розвитку професійних якостей психолога.
13. Вивчення особистості практичного психолога.
14. Здібності. Їх роль у навчальній та професійній діяльності. Творчі здібності у структурі особистості психолога.
15. Особливості мислення майбутніх психологів. Розвиток творчого мислення майбутніх психологів.

III. Професійно-орієнтоване завдання.

Максимальна кількість балів – 50.

1. Текст реферату.

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

- Володіння теоретичним матеріалом з тем курсу.
- Зараховано реферату за лабораторні заняття, передбачений робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами.
- Пройдено перевірку рівня засвоєння знань з тем, які виносилися на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Структура залікового білету

Заліковий білет включає **три види** завдань:

I. Тестове завдання (максимальна кількість балів - 20).

Приклад тестового завдання:

Оберіть один із запропонованих варіантів відповіді

Зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних умовисновків і спостережень припущення про основні результати досліджень. Це:

- а) об'єкт дослідження;
- б) предмет дослідження;
- в) гіпотеза дослідження;
- г) актуальність дослідження.

II. Теоретичне питання (максимальна кількість балів - 30).

III. Професійно-орієнтоване завдання (максимальна кількість балів – 50).

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

Тестове завдання (максимальна кількість балів - 20).

Теоретичні питання (максимальна кількість балів - 30).

1. Здобуття професії психолога в Житомирському державному університеті імені Івана Франка.
2. Психологія як професійна діяльність. Види психологічних знань. Професія психолога
3. Етичні засади діяльності практичних психологів.
4. Види навчальної діяльності студентів.
5. Самостійна робота у професійній підготовці практичних психологів. Робота з навчальною та науковою літературою.
6. Основи науково-дослідницької роботи студентів-психологів.
7. Робота студентів на лекціях, практичних та семінарських заняттях. Підготовка студентів до занять
8. Підготовка до заліків та екзаменів у міжсесійний період. Робота студентів під час екзаменаційної сесії.
9. Види діяльності практичного психолога.
10. Робота практичного психолога в різних галузях. Підготовка психологів до роботи в різних галузях.
11. Професійні та особистісні якості психолога. Зміст, форми та методи підготовки до роботи психолога.
12. Самоосвіта та самовиховання у розвитку професійних якостей психолога.
13. Вивчення особистості практичного психолога.
14. Здібності. Їх роль у навчальній та професійній діяльності. Творчі здібності у структурі особистості психолога.
15. Особливості мислення майбутніх психологів. Розвиток творчого мислення майбутніх психологів.

Професійно-орієнтовані завдання

Максимальна кількість балів – 50.

1. Текст реферату.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» Базова

1. Алякринский Б.С. Беседы о самовоспитании. – М.: Знание, 1977. – С. 130-148, 149-170.
2. Баженова Л. Професійне самовдосконалення педагога // Психолог. – 2002. – №16. – С. 13-15.
3. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2008. – №3. – С.9-13.
4. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – С. 5-8.
5. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Академия, 1996. – 494 с.
6. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 24-36.
7. Головатый Н.Ф. Учись учиться: Учеб.-метод. Разработка. – К.: МАУП, 2000. – 76 с.
8. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. – М.: Смысл, 2000. – 288 с.
9. Кон И. Психология самостоятельности // Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В.В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1990. – С. 155-162.
10. Лукашевич Н.П., Сингаевская И.В., Бондарчук Е.И. Психология труда: Учеб.-метод. пособие / Под ред. Н.П. Лукашевича. – К.: МАУП, 1997. – 104 с.
11. Мирманова М.С. Тезаурус как метод выявления системы понятий психологии // Вопросы психологии. – 1976. - №5. – С. 134-140.
12. Музика О.Л. Курсові роботи з психології: методичні рекомендації. – 2-е вид., вип. та доп. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 104 с.
13. Основы практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін.: Підручник. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
14. Петровський А.В. Популярные беседы о психологии. – М.: Знание, 1977. – 85 с.
15. Петухов В.В., Столин В.В. Предмет и задачи психологической науки и практики / в кн.: Петухов В.В., Столин В.В. Психология. Метод. указ. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 5-11, 18-21.
16. Платонов К.К. Занимательная психология. – М.: Молодая гвардия, 1964. – 150 с.
17. Популярная психология: Хрестоматия / Сост. В.В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1990. – 399 с.
18. Пророк Н.В. Практичний психолог: професійно-важливі якості // Психологія. – 2002. - № 1(33). – С. 16-17.
19. Психология. Словарь /Под ред. А.В. Петровского., М.Г. Ярошевского – М.: Политиздат, 1990. – 496 с.
20. Терлецька Л. Діагностика особистісних якостей педагога // Психолог. – 2002. - № 36. – С. 21-31.
21. Чепелева Н.В. Психологія читання тексту студентами вузів. – К.: Либідь, 1990. – С. 58-64, 74-92.
22. Щербакова К.Й. Вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1990. –С. 13-24, 19-40.
23. Ярошевский М.Г. Психология творчества и творчество в психологии // Вопросы психологии. – 1985. - №6. – С.14-26.

Додаткова

1. Антонов А.В. Сприймання та розуміння тексту. – К.: “Знання”. УРСР, 1977. – 48 с.
2. В помощь студенту-первокурснику / под ред. Б.Г. Иоганзена и Ф.Ф. Шамахова. – Томск, Изд. ТГУ, 1965. – 78 с.
3. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Академия, 1996. – 494 с.
4. Введение в специальность: Учеб. пособие для студентов пед ин-тов / Л.И. Рувинский, В.А. Кан-Калик, Д.М. Гришин и др. – М.: Просвещение, 1988. – С. 36-86.
5. Головатий М.Ф. Політична психологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2001. – 136 с.
6. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить: Кн. Для Учащихся. – М.: Просвещение, 1986. – 244 с.
7. Иви
8. Квинн В. Прикладная психология. – СПб: Издательство “Питер”, 2000. – 560 с.
9. Кретти Брайент Дж. Психология в современном спорте. Пер. с англ. Ханина Ю.Л. – М.: «Физкультура и спорт», 1978. – 120 с.
10. Немов Р.С. Психология. Том 1. – М.: Владос, 1998. – 688 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.zu.edu.ua/>
2. <http://www.zu.edu.ua/spf/socpsih.html>

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ПСНМЗД), в тому числі інструктивно-методичні матеріали до курсу; нормативні документи; ілюстративні матеріали.
2. Музика О.Л. Професійно-орієнтовані завдання у системі підготовки студентів-психологів // Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. **(Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист № 1.4/17-Г-3165 від 28.09.2010 року) – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010.**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ ЗА ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

96-100 балів	Вчасно узгоджено тему реферату. На першу консультацію представлено повний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, які повністю відповідають темі реферату. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Текст реферату систематизований, включає повний та ретельний огляд літератури з проблеми. Кожний розділ закінчується логічним узагальненням. Дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки розкривають зміст поставленої мети та завдань. Список використаних джерел оформлено відповідно до вимог бібліографії. Реферат написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1. Реферат здано на лабораторному занятті №5.
90-95 балів	Вчасно узгоджено тему реферату (лабораторні заняття №1-2). На першу консультацію представлено повний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, які повністю відповідають темі реферату. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Текст реферату систематизований. Дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки розкривають зміст поставленої мети та завдань. Список використаних джерел оформлено відповідно до вимог бібліографії. Реферат написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1. Реферат здано на лабораторному занятті №5.
85-89 балів	Вчасно узгоджено тему реферату (лабораторні заняття №1-2). На першу консультацію представлено неповний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, які повністю відповідають темі реферату. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки розкривають зміст поставленої мети та завдань. Список використаних джерел оформлено відповідно до вимог бібліографії. Реферат написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1.

	Реферат здано на лабораторному занятті №5.
74-84 бали	Вчасно узгоджено тему реферату (лабораторні заняття №1-2). На першу консультацію представлено неповний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. При формулюванні об'єкта та предмета є неточності. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки не повністю розкривають зміст поставленої мети та завдань. Список використаних джерел оформлено відповідно до вимог бібліографії. Реферат написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1. Реферат здано на лабораторному занятті №5.
71-73 бали	Вчасно узгоджено тему реферату (лабораторні заняття №1-2). На першу консультацію представлено неповний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату не повністю відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. При формулюванні об'єкта та предмета є неточності. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки частково розкривають зміст поставленої мети та завдань. Список використаних джерел оформлено відповідно до вимог бібліографії. Реферат написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1. Реферат здано на лабораторному занятті №5.
60-70 балів	Вчасно узгоджено тему реферату (лабораторні заняття №1-2). На першу консультацію представлено неповний список бібліографії, де розкривається обрана тема реферату. Структура реферату не повністю відповідає обраній темі. Вступна частина включає актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. При формулюванні мети, завдань, об'єкта та предмета є неточності. Теоретичний матеріал логічно розбитий на розділи та параграфи. Частково дотримано усіх вимог щодо наукових посилань. Висновки частково розкривають зміст поставленої мети та завдань. При оформленні списку використаних джерел є помилки. У тексті реферату є стилістичні та граматичні помилки. Реферат написаний відповідно до всіх вимог, зазначених у рекомендаціях до звіту №1. Реферат здано на лабораторному занятті №5.
0-59 балів	Невчасно узгоджено тему реферату. При оформленні звіту не дотримано основних вимог. Звіт здано невчасно.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПМР ТА ЗАЛІКОВОЇ РОБОТИ

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь студентів
Тестове	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання.
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Теоретичне	0-9 балів	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	10-16 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	17-23 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	24-30 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
Максимальна кількість балів	30 балів	
Професійно-орієнтоване	50-46 балів	• відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений • вказано практичне значення та проаналізовано
	45-38 бали	• відповідь повна і структурована • виконання практичного завдання теоретично обґрунтоване • відповідь містить власні приклади студента • відповідь має вступну, основну частину та висновки • список літератури правильно оформлений
	30-37 балів	• відповідь має певні неточності, але в цілому представлена інформація достатньо вичерпна • практичне завдання виконане без теоретичного обґрунтування • власні приклади студента відсутні або недостатньо обґрунтовані
Максимальна кількість балів	50 балів	
Всього	100 балів	

ДОДАТОК №1

Перелік тем рефератів

№п/п	Вид реферату	Тема реферату	Рекомендована література
1.	Рефлексивний	Обґрунтування взаємозв'язку діяльності та мотиву в статті О.М. Леонтьєва «Про категорії предметної діяльності»	<i>Леонтьєв О.М.</i> Про категорії предметної діяльності // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 165-172.
2.	Персонологічний	О.М. Леонтьєв про процеси смислоутворення і регуляції діяльності	<i>Леонтьєв О.М.</i> Про категорії предметної діяльності // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 165-172.
3.	Реферат-квінтесенція	Поняття про особистість у статті О.М. Леонтьєва «Індивід та особистість»	<i>Леонтьєв А.Н.</i> Индивид и личность // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.140 – 145.
4.	Реферат-квінтесенція	Поняття про соціальну ситуацію розвитку в статті Л.С. Виготського «Структура і динаміка віку»	<i>Виготський Л.С.</i> Структура і динаміка віку // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 150-155.
5.	Персонологічний	Внесок Л.С. Виготського у психологію навчання	<i>Виготський Л.С.</i> Структура і динаміка віку // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 150-155.
6.	Персонологічний	Розвиток особистості в культурно-історичній теорії Л.С. Виготського	<i>Виготський Л.С.</i> Структура і динаміка віку // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 150-155.
7.	Персонологічний	Внесок Л.І. Божович у психологію навчання	<i>Божович Л.И.</i> Проблема развития мотивационной сферы ребенка // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.408 –412.
8.	Реферат-квінтесенція	Поняття про рефлексію та мотиви у статті С.Л. Рубінштейна «Людина як суб'єкт життя»	<i>Рубінштейн С.Л.</i> Людина як суб'єкт життя // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 157-162.
9.	Персонологічний	Структура особистості в теорії С.Л. Рубінштейна	<i>Рубінштейн С.Л.</i> Людина як суб'єкт життя // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 157-162.

10.	Персонологічний	Л.І. Божович про етапи формування особистості в онтогенезі	<i>Божович Л.И.</i> Этапы формирования личности в онтогенезе (I). // Психология личности. Т.2. Хрестоматия. – Самара: Изд. дом «БАХРАХ», 1999. – С. 95 – 113.
11.	Персонологічний	Внесок Г.С. Костюка у психологію навчання	<i>Костюк Г.С.</i> Избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1988. – 304 с.
12.	Персонологічний	Г.С. Костюк про чинники психічного розвитку	<i>Костюк Г.С.</i> Избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1988. – 304 с.
13.	Персонологічний	Г.С. Костюк про роль протиріч у психічному розвитку	<i>Костюк Г.С.</i> Избранные психологические труды. – М.: Педагогика, 1988. – 304 с.
14.	Реферат-квінтесенція	Поняття про увагу в статті П.Я. Гальперина «До проблеми уваги»	<i>Гальперин П.Я.</i> К проблеме внимания // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.169 – 175.
15.	Реферат-квінтесенція	Поняття про сприймання у статті Р.Л. Грегорі «Предмети і відображення»	<i>Грегори Р.Л.</i> Предметы и изображения // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.189 – 194.
16.	Реферат-квінтесенція	Класифікація й означення типів установок за Д.М. Узнадзе	<i>Узнадзе Д.Н.</i> Психология установки // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психология личности: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 175-182.
17.	Персонологічний	Внесок Д.М. Узнадзе в розвиток учіння про установку	<i>Узнадзе Д.Н.</i> Общее учение об установке // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.101 – 107.
18.	Персонологічний	К.К. Платонов про критерії розуміння динамічної структури особистості	<i>Платонов К.К.</i> Концепция динамической функциональной структуры личности // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психология личности: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 183-187.
19.	Персонологічний	І.П. Павлов про природу умовного рефлексу	<i>Павлов И.П.</i> Условный рефлекс // Хрестоматия по психологии / Под ред. А.В. Петровского. – М., Просвещение, 1987. – С.76 – 83.
20.	Реферат-квінтесенція	Класифікація помилкових дій у статті З. Фрейда «Помилкові дії»	<i>Фрейд З.</i> Друга лекція. Помилкові дії // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психология личности: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 22-25.
21.	Реферат-квінтесенція	Поняття архетипу та символу в аналітичній психології К. Юнга	<i>Юнг К.</i> Поняття колективного несвідомого // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психология личности: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 44-48.
22.	Персонологічний	Е. Фромм про механізми втечі від свободи	<i>Фромм Е.</i> Индивид, його відособленість і подвійний характер свободи // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психология личности:

			навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 50-54.
23.	Рефлексивний	Аналіз причин незадоволеності шлюбом у статті К. Хорні «Проблеми шлюбу»	<i>Хорні К.</i> Проблеми шлюбу // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 56-60.
24.	Персонологічний	Внесок А. Фройд у розвиток дитячого психоаналізу	<i>Фройд А.</i> Вступ до техніки дитячого психоаналізу // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 62-66.
25.	Реферат-квінтесенція	Поняття про ідентичність у статті Е. Еріксона «Життєвий цикл: епігенез ідентичності»	<i>Еріксон Е.</i> Життєвий цикл: епігенез ідентичності // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 68-70.
26.	Реферат-квінтесенція	Поняття про особистість у статті К. Роджерса «Що означає ставати особистістю»	<i>Роджерс К.</i> Що означає ставати особистістю // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 72-78.
27.	Реферат-квінтесенція	Поняття про психодраму в статті Я. Морено «Колиска психодрами»	<i>Морено Я.</i> Колиска психодрами // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 79-86.
28.	Реферат-квінтесенція	Поняття про самоактуалізованість у статті А. Маслоу «Самоактуалізовані люди: дослідження психічного здоров'я»	<i>Маслоу А.</i> Риси самоактуалізованої особистості // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 88-99.
29.	Персонологічний	Внесок А. Бандури в розвиток теорії соціального навічання	<i>Бандура А.</i> Навічання через відповідні наслідки // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 114-116.
30.	Персонологічний	А. Адлер про почуття неповноцінності та почуття спільності	<i>А.Адлер. Порятунк людства за допомогою психології</i> // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 40-42.
31.	Рефлексивний	Аналіз основних положень логотерапії у статті В.Франкла «Основні поняття логотерапії»	<i>В. Франкл. Основні поняття йоготерапії</i> // Заброцький М.М., Савиченко О.М., Тичина І.М. Психологія особистості: навчальний посібник. – Житомир, 2005. – С. 100-107.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

**АЛГОРИТМ РОБОТИ НАД ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИМИ ЗАВДАННЯМИ З
ПСИХОЛОГІЇ (О.Л. МУЗИКА, В.В. ГОРБУНОВА, І.С. ЗАГУРСЬКА,
Т.М. МАЙСТРЕНКО)**

I. ЕТАП ПЕРВИННОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ															
Порядок дій		Критерії оцінювання та спосіб презентації*													
1.1. Категоріально-термінологічне довизначення проблеми, з якою звернулися до психолога (уточнення проблеми, її переформулювання з використанням базових психологічних категорій, понять та термінів)		Діалогічне формулювання проблеми з дотриманням принципу поваги до людини, яка звернулася за психологічною допомогою. Використання базових категорій, понять та термінів, необхідних для подальшої роботи з проблемою. Доступність переформульованої проблеми для сприймання людини, що звернулася за допомогою. <i>Опис роботи із проблемою у формі діалогу.</i>													
1.2. Формування реалістичних очікувань у людини, яка звернулася за допомогою та визначення напрямків практичної роботи психолога		Виокремлення тих моментів у проблемі, які відносяться та не відносяться до компетенції психолога. Аргументованість вибору напрямку практичної роботи психолога (психодіагностична, консультаційна, корекційно-розвивальна, просвітницько-профілактична та інші види робіт). Конкретність очікувань від роботи психолога. <i>Опис меж компетенції психолога.</i> <table><tr><td>Напрямок практичної роботи</td><td>Обґрунтування</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> Перелік очікуваних результатів від роботи психолога.		Напрямок практичної роботи	Обґрунтування										
Напрямок практичної роботи	Обґрунтування														
II. ПЛАНОВО-ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП															
2.1. Аналіз власного досвіду виконання подібних завдань при вивченні навчальних дисциплін та проходженні практик		Повнота переліку навчальних дисциплін, модулів та тем, завдань практик, де виконувалися аналогічні або близькі за змістом завдання. <table><tr><td>Дисципліна</td><td>Модуль</td><td>Тема</td><td>Зміст питань</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> <table><tr><td>Назва практики</td><td>Зміст завдань</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>		Дисципліна	Модуль	Тема	Зміст питань					Назва практики	Зміст завдань		
Дисципліна	Модуль	Тема	Зміст питань												
Назва практики	Зміст завдань														
2.2. Підбір і аналіз літератури та формулювання припущень про причини виникнення проблеми		Наявність всіх видів джерел (довідкова література, монографії, вузькоспеціалізовані статті). Використання електронних каталогів, Internet-ресурсів. Правильність бібліографічного опису. Зазначення основних тез, ідей з конкретних книг чи статей, що дозволяють глибше зрозуміти проблему. Обґрунтованість припущень щодо причин проблеми.													

* Усі матеріали представляйте у презентації, створеній у Power Point

	<table><tr><td>Бібліографічний опис джерела</td><td>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> Опис припущень щодо причин виникнення проблеми. Пам'ятайте, що посилання виключно на підручники та конспекти лекцій свідчить про низький фаховий рівень психолога.	Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми				
Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми						
2.3. Консультація з фахівцями (в першу чергу це спеціалісти з окремих дотичних до психології галузей (соціологія, психіатрія, педіатрія, дефектологія, правознавство тощо), а також психологи – визнані авторитети в окремих аспектах вашої проблеми)	Аргументоване обґрунтування потреби у консультації фахівця. Визначення фахівців, до яких можна звернутися за консультацією. Повнота переліку та правильність питань для консультації. <table><tr><td>Фахівець</td><td>Обґрунтування необхідності консультації</td><td>Перелік питань</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> Пам'ятайте, що з учителями, шкільними психологами, працівниками установ та іншими поінформованими особами ви можете просто радитися або уточнювати окремі аспекти проблеми. Консультуватися можна лише з тими, чий професійні знання апіорі глибші за ваші.	Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань			
Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань					
2.4. Складання розгорнутого плану виконання завдання, підбір методів та аналіз ресурсів	Повнота плану, наявність всіх необхідних етапів. Відповідність методів задачам, що стоять перед психологом на кожному з етапів. Перелік необхідних матеріалів. <table><tr><td>Етап роботи</td><td>Методи та процедури</td><td>Необхідні ресурси</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси			
Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси					
2.5. Передбачення проблемних моментів (нерозуміння клієнтом причин проблеми, орієнтація клієнта на швидкий результат, перекладання на психолога відповідальності за вирішення проблеми, провокативна поведінка клієнта (провокація агресії, подвійних стосунків, порушення закону тощо), інші проблемні моменти)	Відповідність виділених проблемних моментів специфіці завдання. Глибина аналізу можливих причин проблемних ситуацій. Продуманість варіантів уникнення проблемних моментів. <table><tr><td>Проблемні моменти</td><td>Причини виникнення</td><td>Шляхи уникнення</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> Пам'ятайте, що відсутність літератури (те, що ви її не знайшли) чи брак часу (те, що ви не змогли його спланувати) не є проблемними моментами, які стосуються ПОЗ. Професійне життя завжди багатше за навчання, а тому фраза на зразок “ми такого не вчили” також є проблемним моментом, який ПОЗ не стосується.	Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення			
Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення					
2.6. Підготовка матеріалів, необхідних для виконання завдання (структура	Повнота та якість матеріалів, їх відповідність задачам, що стоять перед психологом.						

первинного інтерв'ю, бланки методик, стимульний матеріал, корекційна програма, програма тренінгу, робочі альбоми для ведучого та учасників тренінгу, інші матеріали)	<i>Представлення матеріалів.</i>
III. ЕТАП ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ	
3.1. Збір емпіричних даних (діагностичне дослідження, експеримент, біографічне дослідження, психосемантичне дослідження, первинне діагностичне інтерв'ю, інші способи дослідження проблеми)	Правильність збору емпіричних даних з використанням обов'язкової методики. Обґрунтованість вибору додаткової методики (якщо такий вибір був). Якість структурування та презентації зібраних матеріалів. <i>Обґрунтування вибору додаткової методики (якщо такий був).</i> <i>Текстове, табличне, графічне представлення отриманих даних.</i>
3.2. Аналіз та інтерпретація отриманих даних	Правильність вибору методів якісного (класифікація, опис окремих випадків, схематизація, типологізація тощо) та кількісного аналізу (описові статистики, кореляційний аналіз, методи статистичного висновку, методи багатовимірної статистики). Відповідність емпіричних даних та зроблених висновків. Глибина та повнота аналізу та інтерпретації отриманих даних. <i>Аналіз та інтерпретація отриманих даних.</i>
3.3. Надання психологічної допомоги* (консультативна бесіда, психотерапевтична робота, тренінгове заняття, розвиваюче заняття, навчаючий експеримент, інші ситуації практичної роботи)	Правильність застосування психологічних технік та методик з дотриманням конкретних вимог, обґрунтованих та описаних їх авторами. Обґрунтованість вибору додаткових технік та методик (якщо такий вибір був). Дотримання принципів професійної етики. <i>Обґрунтування вибору додаткової техніки або процедури (якщо такий був).</i> <i>Опис процесу надання допомоги.</i>
IV. ЗВІТНО-ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП	
4.1. Представлення результатів людині, яка звернулася із запитом (висновок за результатами дослідження, підсумкова консультативна бесіда, звіт за результатами тренінгової роботи, виступ на батьківських зборах, перед виробничим колективом, інші варіанти представлення результатів)	Правильність та обґрунтованість висновків. Якість оформлення звіту, повідомлення, діагностичного висновку тощо. Узгодження очікувань (пункт 1.2.) і отриманих результатів. <i>Діалогічне представлення результатів роботи замовнику чи клієнту з використанням табличних, графічних, відео матеріалів тощо.</i>

* пункт може бути пропущений з огляду на особливості завдання

V. ЕТАП САМОАНАЛІЗУ, ГРУПОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРОЗВИТКУ

V. ЕТАП САМОАНАЛІЗУ, ГРУПОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРОЗВИТКУ															
	Навчально-професійні вміння	Складові навчально- професійних умінь (субуміння, дії та операції)	Самооцінка навчально- професійних умінь	Як референтні особи оцінили б мої вміння			Оцінка групи	Професійно- важливі якості (властивості особистості)	Самооцінка професійно- важливих якостей	Як референтні особи оцінили б мої професійно- важливі якості				Оцінка групи	
				викладач	одногрупник					інша особа	викладач	одногрупник			інша особа
					+	-						+	-		
45	Проводити категоріально- термінологічне довизначення проблеми	володіння категоріально- термінологічним апаратом						теоретично- професійне мислення							
		мовленнєві та інтерпретаційні вміння						чутливість							
		вміння вести діалог						комунікабельність							
		спонукати клієнта до рефлексії						толерантність							
		доступно пояснювати психологічні терміни						антиципація							
		підтримувати зворотній зв'язок						неупередженість							
		виокремлювати конкретну психологічну проблему з клієнтського запиту													
	Формувати реалістичні очікування	аналізувати очікування клієнта на предмет реалістичності						професійна інтуїція							
		вміння пояснити клієнту межі власної професійної компетенції						комунікабельність							
		визначати здатність клієнта об'єктивно оцінювати свій стан						діалогічність							

46		визначати міру участі клієнта у роботі над проблемою						переконливість						
		окреслювати межі очікувань та відповідальності клієнта і психолога						принциповість						
	Визначати напрямки майбутньої практичної роботи	визначати власні можливості і вміння для вирішення проблеми						професійна компетентність						
		співвідносити клієнтський запит з						адекватна професійна самооцінка						
		напрямами практичної роботи												
		аналізувати ресурсні можливості клієнта						прагматизм						
	Аналізувати власний досвід подібної роботи	актуалізовувати власний професійно важливий досвід						системність мислення						
		визначати дотичні до проблеми теми та модулі з вивчених дисциплін						професійна рефлексія						
		виокремлювати раніше сформовані вміння, необхідні для виконання завдання						уважність до власного досвіду						
	Підбирати та аналізувати літературу	працювати з електронними та паперовими каталогами						педантичність						
		користуватися пошуковими Інтернет-системами						грамотність						
		стисло виокремлювати головні ідеї з опрацьованих джерел						аналітичність мислення						
		аналізувати проблему з точки зору теоретичних та прикладних аспектів						системність мислення						
		оцінювати джерела з точки зору їх наукової та прикладної цінності						ерудованість						

		правильно оформлювати бібліографію та посилання													
	Формулювати припущення про причини виникнення проблеми	зіставляти опрацьований матеріал з проблемою клієнта							когнітивна складність						
		зіставляти ймовірні причини проблеми з конкретною ситуацією							професійна уява						
		вибирати найімовірніші причини виникнення проблеми							раціональність						
									логічність мислення						
	Планувати та проводити консультації з фахівцями	визначати коло питань, вирішення яких потребує вузькоспеціалізованих знань							готовність вчитися						
		визначати коло фахівців, які можуть надати потрібну консультацію							адекватна професійна самооцінка						
		встановлювати та підтримувати професійні контакти з фахівцями							готовність до співпраці						
47	Складати розгорнутий план виконання завдання	визначати етапність роботи та логічну послідовність її виконання							прогностичність						
		формулювати завдання та підзавдання на кожному з етапів роботи							системність мислення						
		прогнозувати результат кожного з етапів роботи							далекоглядність						
		вносити корективи (при потребі) в робочі гіпотези							реалістичність						
	Підбирати методи та аналізувати ресурси	обирати методи, які можуть бути використані для виконання завдання							компетентність						
		оцінювати власну готовність використовувати обрані методи							ретельність						
		конструювати комплексну методику на основі обраних методів, вправ, технік..							прогностичне мислення						

48	Передбачати проблемні моменти	<i>дотримуватись авторських прав</i>							<i>вимогливість до себе</i>						
		<i>відносити запит клієнта до певного класу проблем</i>							<i>критичність мислення</i>						
		<i>розрізняти текст і підтекст клієнтського запиту</i>							<i>винахідливість</i>						
		<i>реалістично оцінювати поточну ситуацію професійної взаємодії</i>							<i>ситуаційна гнучкість</i>						
		<i>прогнозувати і попереджувати розвиток конфліктних стосунків</i>							<i>самоконтроль</i>						
		<i>створювати реалістичний психологічний портрет клієнта</i>													
	Готувати необхідні матеріали	<i>використовувати ПК для підготовки стимульних та аналітичних матеріалів</i>							<i>дисциплінованість</i>						
		<i>користуватися заздалегідь підготовленими базами психологічних методик</i>							<i>грамотність</i>						
		<i>перевіряти матеріали за критеріями грамотності та естетичності</i>							<i>акуратність</i>						
	Збирати емпіричні дані	<i>створювати робочу атмосферу</i>							<i>спостережливість</i>						
		<i>організовувати взаємодію з клієнтом відповідно до ситуації збору даних</i>							<i>пунктуальність</i>						
		<i>давати чіткі інструкції</i>							<i>акуратність</i>						
		<i>використовувати відповідні способи фіксації даних (протоколи, відеозаписи...)</i>							<i>об'єктивність</i>						
		<i>систематизувати емпіричні дані</i>							<i>цілеспрямованість</i>						
	Аналізувати та інтерпретувати отримані дані	<i>використовувати кількісні методи аналізу даних</i>							<i>синтетичність мислення</i>						
		<i>користуватися комп'ютерними статистичними програмами</i>							<i>зібраність</i>						

49									педантичність						
									наукова чесність						
		робити психологічні прогнози							правдивість						
	Надавати психологічну допомогу	визначати мету психологічної допомоги та зіставляти її з очікуваннями клієнта							відповідальність						
		спонукати клієнта до використання особистісних ресурсів							тактовність						
		володіти обов'язковим мінімальним набором психологічних вправ та технік							конгруентність						
		використовувати апробовані техніки надання психологічної допомоги							емоційна стійкість						
	Представляти результати роботи	представляти результати дослідження за допомогою Power Point, Excel тощо							толерантність						
		оцінювати рівень розуміння клієнтом інформації							оперативність						
		коректно повідомляти результати роботи							впевненість						
наголошувати на важливій для розв'язання проблеми інформації								відповідальність							
порівнювати та узгоджувати результати роботи з очікуваннями								тактовність							
розробляти з клієнтом програму подальших дій, в тому числі й з															

		саморозвитку													

Підсумкова рефлексія позитивних моментів (подумайте та напишіть, що саме вдалося зробити, чого досягти, від чого отримати професійне задоволення)

Програма саморозвитку (позначте (обведіть кружечком) ті дії, операції, які б ви хотіли удосконалити та особистісні якості, які б ви хотіли розвинути; виберіть та максимально конкретизуйте три з них і побудуйте програму саморозвитку з термінами та критеріями самоконтролю).

Складові навчально-професійних умінь та професійно важливі якості, які потрібно було б розвинути	В чому полягали труднощі	План заходів для саморозвитку	Терміни	Критерії самоконтролю